

TIMMERVÄGEN GENOM LIVET

Det går en timmerväg genom livet och genom den svenska litteraturen, från Hedenvind till Gunder Andersson. Förbi gamla tvåmanskojor, tjärdalar, blädningsskogar, kastvedtravar, timmerdoningar, fram mot traktorlastare och processorer, kalavverkningar, föryngringsytor, hyggesplöjning och contortaåkrar. Över Eyvind Johnsson, Birger Vikström, Helmer Grundström, Olle Svensson, Sara Lidman, Kerstin Ekman. Och varför inte Bodil Malmsten? En timmerväg genom litteraturen och inte bara genom den svenska: den bökar sig rakt genom hela det norra barrskogsbältet, hoppar mellan kontinenterna. Haanpää och Mukka. Breda Bull och Börli. Whitman, Frost, Snyder.

Någonstans längs denna väg står farsan böjd över motorsågen, en otymplig Mcullough, den första som han skaffat. Det är ännu femtiotal, djupsnö, ratskog, köld och bottenfrusna vatten. Så kallt att småfåglarna förbluffat fryser fast i luften, hararna på snön, smågnagarna ligger stela som fiskpinnar i sina gångar någon meter längre ner. Blodet sipprar trögt som tjockolja i ådrorna, andetagen fryser fast i bröstet, hjärtat pumpar tveksamt, det kan gå timmar mellan hjärtslagen. Kyla, mina vänner, kyla.

Detta sker vid i stort sett samma tidpunkt som Gary Snyder - beatpoeten, zenpoeten, jord-trä-stenpoeten - någonstans i nordvästra Oregon:

*vaknar upp ur bittra drömmar,
stiger upp och gör upp eld,
drar på och knyter kängorna, stela av
köld,
äter väldiga pannkakor vid sidan
av en dyster svensk
i det stickiga matbaracksljuset*

Av honom kommer farsan aldrig att läsa något. Men jag låter honom lägga huvudet på sned, kisa, skratta lite:

"Snajder? Det låter som en häst, nån travare..."

Så rätar han på ryggen, låter blicken fara in mot skogen, där kylan hänger grå som säckväv mellan träden. Risig granskog, marvuxen och kutande, på förhand avogt inställd till allt och alla, som kontrollanter från Sjukkasen eller en kamrer på Sundsvallsbanken.

"Skoghelvete."

Och jag kan gissa vad han menar. Ungefär samma sak som gubben i Snyders "Hö åt hästarna", han som kommer körande med ett billass hö, upp genom Mariposadalén.

*"Första gången jag körde hö var jag
sjutton.*

*Jag tänkte, den dan jag började,
det skulle vara hemskt att göra det
här hela livet.*

*Och tamejfan är det inte just det
jag gått och gjort."*

Det skall han naturligtvis heller aldrig läsa.

Han lämpar upp Mculloghen på axeln, vadar bort genom den meterdjupa snön, med skäggstubb, näshår, ögonbryn vitmenade av frost. Som vanligt gnolar han förenöjt på någon visa om livets alla eländen. Stannar upp och snyter sig, skakar eftertänksamt på huvudet.

"Snajder? Visst fasen låter det som namnet på en häst?".

Många årtionden senare återses vi, i en dröm. Då har han länge varit död. Död och försvunnen, inte på minsta vis gett sig tillkänna, inte förrän nu. Det verkar någonstans långt västerut på Borgsjöskogarna, upp mot jämtgränsen. Det är en enslig plats, en plats man sällan kommer till, inte ens i drömmen. Hit har han tydligen dragit sig undan, hållit hus i alla år, slår det mig med drömmens gåtfulla logik. Hade jag bara vetat skulle jag ha kommit tidigare, letat mig hit, rett ut allt som behövde redas ut, ja ni vet...

Han är sig överraskande lik, trots många år i döden. Magrare kanske, tunnare. Nästan genomskinlig, tunn som en vind. Men på ansiktet känns han igen, och ögonen, som alltid leende och klarblå. Han är nyrakad och nyklippt, händerna tycks kådfria och mjuka, som om han inte gjorde mycket nu, inget grövre. Skrivbordsarbete kanske, vad vet man?

"Hur trivs du här? Jag menar, har du det bra nu?..."

Han svarar inte, säger ingenting, rycker bara lätt på axlarna och ler. De dödas röster är inte för oss levande. Går inte att uppfatta annat än som skrapningar, väsningar eller tunna fågelläten. De talar ett språk vi inte kan förstå, inte ännu, för avlägset och främmande, utan ord och utan kända regler. Ett språk som mest tycks bestå av väntan, avstånd, tystnad...

Han säger alltså ingenting, men gör en gest med handen ut mot skogen, samma skog som alltid. Ruskar på huvudet, blinkar, skrattar ljudlöst. Det är inte svårt att fatta vad han menar.

Expressen 931024